

Högskolan i Halmstad
Sektionen för hälsa och samhälle
Box 823
301 18 Halmstad

Motionsutövares möjligheter och omöjligheter

Synliggörandet av motionsval och deltagarvillkor

Caroline Andersson, Camilla Wilund

Vetenskaplig uppsats, HT 2011
Pedagogik inriktning idrott 61-90 hp
Examinator: Vaïke Fors
Handledare: Lotta Fritzdorf

Förord

Först och främst vill vi tacka vår handledare Lotta Fritzdorf för all feedback och allt stöd som har getts under studiens gång. Vill även passa på att tacka våra klasskamrater för all den feedback som har getts, framförallt under opponeringarna, det har hjälpt oss mycket under resans gång.

Stort tack!

Caroline Andersson och Camilla Wilund.

Abstrakt

Många människor i Sverige utövar idag olika former av fysisk aktivitet på sin fritid, och utbudet på motionsformer ökar stadigt. Många träningsverksamheter formar sitt utbud efter trender och efterfrågan. I det allt större utbudet av motionsformer måste individer göra olika val. Dessa val kan vara olika beroende på en individs tidigare erfarenheter av eller smak för motionsform. Det övergripande syftet är att belysa motionsutövares träningsvillkor på en träningsanläggning, utifrån framträdande handlingsmönster. Genom att synliggöra motionsutövares handlingsmönster under träning ges kunskap om och möjliggör för förståelsen, vilka träningsvillkor en motionsutövare har för sitt deltagande och de olika val som görs i en träningsmiljö. Resultatet visar bland annat på att motionsutövares olika handlingar ofta kan vara både medvetna och omedvetna, men ändå möjliggöra för deltagandet. Exempel på handlingar som framkommit efter analys och tolkning var motionsutövares sätt att synas eller inte synas i ett träningsammanhang. Slutsatsen handlar om att synliggöra dessa dolda handlingar som kan ge motionsutövare ökat handlingsutrymme och skapa en hållbar livsstilsförändring, som både gynnar individen och samhället.

Nyckelord: Fysisk aktivitet, handling, deltagandevillkor, Bourdieu, etnografi.

Innehåll

Introduktion	1
Inledning.....	1
Bakgrund och tidigare forskning på området	2
Bilden av motionsutövaren.....	2
Motionsutövaren och val.....	3
Motionsutövaren och deltagande.....	3
Syfte och frågeställningar	5
Teoretiska utgångspunkter	6
Lärande i motionspraktiken.....	6
Motionspraktiken och val.....	6
Motionspraktiken och sociala symboler.....	8
Metod	9
Utgångspunkter.....	9
Metodansats.....	9
Insamling av data.....	9
Dataanalys.....	10
Datamaterialets kvalitet.....	10
Genomförande.....	11
Urval.....	11
Etiska hänsynstaganden.....	11
Missivbrev.....	12
Utformning av observationsschema.....	12
Datainsamling.....	13
Bearbetning av fältanteckningar.....	13
Resultat och analys	14
Resultat.....	14
Motionsutövares rörelse- och iakttagelsebeteende.....	14
Manlig träning.....	16
Kvinnlig träning.....	17
Motionsutövares klädstil.....	18
Analys	19
Motionsutövares val för deltagande.....	19
Motionsutövares klädval.....	20
Samhörighet i motionspraktiken.....	21
Diskussion	24
Metoddiskussion.....	24

Resultatdiskussion	25
Handlingsmönstrens betydelse för motionsutövares deltagande.....	25
Betydelsen av motionsutövares klädval	26
Samhörighet i motionspraktiken	26
Könsuppdelningar i motionspraktiken	27
Konklusion	28
Implikationer	28

Referenser

Bilaga 1

Bilaga 2

Introduktion

Inledning

Människor ställs inför varierade val under sin livstid, medvetna och omedvetna. Till exempel kan olika val ligga till grund för om individer väljer att vara fysiskt aktiva eller inte. I dagens samhälle finns ett stort utbud på organisationer och verksamheter som tillhandahåller träning på olika nivåer. Fler och fler människor väljer att bli medlemmar på olika träningsanläggningar där det bedrivs olika former av fysisk träning. I en studie gjord av Riksidrottsförbundet (2011) framkommer det att den fysiska aktiviteten ökar bland Sveriges befolkning. Samtidigt som det i samhället aktualiseras att människor fortfarande är stillasittande än fysiskt aktiv. Detta framkommer i en folkhälsopolitisk rapport gjord av Statens Folkhälsoinstitut (2010). Det ökade utbudet och människors intresse gör att fler ges möjlighet till träning. Det kan dock fortfarande finnas människor som har sämre möjligheter till träning än andra, till exempel kan det handla om människor med sämre socioekonomisk status.

Utifrån en motionsutövares perspektiv kan det handla om många olika villkor med träningsdeltagandet. Dessa villkor till utövande kan påverka vilka val av motionsform som görs. Det kan handla om vilken smak man har för en speciell idrott, eller var man vill gå och träna någonstans. Tidigare erfarenheter har stor påverkan på hur man väljer senare i livet, samtidigt påverkar också utbudet som finns vid det aktuella tillfället eller miljön där man bor eller arbetar. I en studie av Engström (2010) framkommer ett samband mellan människors val av aktivitet och deras sociala position i samhället. I studien nämns att val av motionsform skiljer sig mellan människor med högre och lägre utbildning, även valet att vara aktiv eller inte skiljer sig mellan hög- och lågutbildade. Ytterligare villkor för deltagande som finns i en träningspraktik handlar om individers identitet och lärande hur detta kollektivt kan skapas genom handling och i interaktion med andra (Säljö, 2000). Dessa handlingar kan påverka motionsutövares val av träningsform, som hjälper individer att skapa mening för sina handlingar.

Bakgrund och tidigare forskning på området

Här beskrivs bakgrunden och tidigare forskning inom området motion, val och deltagarvillkor. Det har varit svårt att finna relevant tidigare forskning inom detta område, därför görs en avgränsning och kommer istället att visas på tidigare forskning som tar upp vissa delar som hör ihop med studiens problemområde.

Bilden av motionsutövaren

Fler och fler människor i Sverige utövar någon form av motion på sin fritid. I en rapport från Riksidrottsförbundet (2011), så framkommer det att 77 procent av befolkningen i deras undersökning uppger att de motionerar minst en gång i veckan och i mer än tjugo minuter. Fritidssysselsättningen har en större betydelse för människor idag än tidigare. Det ges nya möjligheter för individen att forma en identitet och visa vem man är i dagens samhälle. Det centrala handlar om individens självförverkligande, söka efter upplevelser och försöka skapa en livsstil. I dagens konsumtionssamhälle finns ett stort utbud av upplevelser och valmöjligheter som ger uttryck för sin egen personliga smak, som till exempel kan handla om val av klädstil. I formandet av livsstilen finns även ett intresse för det kroppsliga utseendet. Utseendet och träning finns det en del om inom forskningen, men det är fortsatt intressant område eftersom motionsträning ökar lite för varje år och det tillkommer nya generationer. Den utseendefixering som kan finnas bland motionsutövare framkommer i en studie gjord på två olika gymverksamheter av Söderström (1999). Det framkommer i studien att strävan efter att förändra sin kropp är tydlig och ger en drivkraft till att gå och träna. Eftersom motiven för handling skiljer sig mellan individer, handlar träning inte enbart om hälsa, utan det finns också andra symboliska handlingar som sker med kropp och utseende som kan vara en utgångspunkt. Dessa symboler, som att vara vältränad, kan ses som ett sätt att få framgång och skönhet. Symbolerna kan kopplas till ytterligare betydelse av vilken bild utövaren har. Både för sig själv i sin egen identitet, men också vad som visas för andra. Eftersom motionskulturen påminner om andra träningskulturer kan det jämföras med vad som framkom i en studie av Bäckström (2005) om brädsporkulturen. I ett resonemang kopplat till resultatet i Bäckströms studie, handlar det om att skapa mening för sin aktivitet, men det skapar också mening för sin egen identitet. Vidare i studien beskrivs att identiteten konstrueras och upprätthålls tillsammans med de produkter som konsumeras och finns inom brädsporkulturen, samt deltagarnas egen beskrivning av sig själva utifrån sitt brädåkandet. Detta kan även kopplas till motionskulturen, där olika symboler kan avgöra den egna synen på sig själv. I konstruerandet av identiteten finns aspekter som kan vara svåra att upprätthålla,

nämligen den att se vältränad ut. Detta kan både vara ett bra eller dåligt val beroende på motionsutövarens motiv.

Motionsutövaren och val

I tidigare beskrivning av bilden av motionsutövaren handlar det om olika motiv för handling. Dessa handlingar kan påverka vilka val som görs i olika situationer. I en studie av Engström (2010) handlar det om vilken smak människor har för fysisk aktivitet som avgör vilken motionsform de väljer. Vidare i studien framkommer att de val som görs beror också på skillnader mellan olika samhällsklasser, motionsutövarens utbildningsnivå, vilket utbud som finns i motionsutövarens närhet och om motionsutövaren har varit fysiskt aktiv i sin ungdom. Skillnader som avgör om människor är fysiskt aktiv eller inte, mellan olika samhällsklasser finns också beskrivet i en studie av Steinbach, Green, Datta & Edwards (2011). Deras undersökning handlar om målet att förbättra människors hälsa, genom att studera hur individers köns-, etnicitets- och klassidentiteter skapas genom valet av hälsosammare transportsätt, i deras studie handlar det om varför individer väljer att cykla, och vilka som väljer att inte göra det. Deras resultat bygger på en studie genomförd i London, och i den framkommer det att i länder med höga inkomster används inte cykel som transportmedel trots att de flesta individer vet att cyklandet kan förbättra hälsan. Utan cyklandet handlar mer om ett sätt att skapa en identitet för individen, och identitetsskapandet var mer synligt bland vita män och kvinnor än från andra etniciteter.

Motionsutövaren och deltagande

Det deltagandevillkor en motionsutövare använder sig av ser olika ut för alla. Detta skiljer sig också mellan manliga och kvinnliga utövare. Om kvinnor vill delta i en mer mansdominerad sport, används olika strategier för detta deltagande. I en studie som är gjord av Laurendeau och Sharara (2008), är mer riskfyllda och ofta mansdominerade sporter som snowboard och fallskärmshoppning i fokus. Syftet med studien är att undersöka vad som avgör kvinnligt deltagande i mer manliga sporter. Det som framkommer i deras studie handlar om att kvinnor använder sig av speciella strategier för att få tillträde till manliga sporter. Detta för att kunna delta på lika villkor eller ta avstånd från det som mer ses som manligt inom dessa sporter. Några av strategierna handlar om att tilldela sig som kvinna en liten del av den manliga miljön. Det kan handla om att göra motstånd mot det manliga och se mer feminin ut med hjälp av smink eller kvinnliga klädesplagg. Men också att försöka passa in i den manliga normen utan att sticka ut, genom att klä sig mer manligt. Detta möjliggör kvinnors deltagande i manliga sporter, men det finns också strategier för deltagande i andra motionssammanhang,

där det mest är kvinnor som deltar. I en studie av Haravon Collins (2002) som är utformad utifrån en feministisk synvinkel möjliggör kvinnorna sitt deltagande i en aerobicsklass. I den framkommer det att kvinnor både accepterar förtryckande aspekter och njuter av att utöva aerobics. Med detta menas att om kvinnliga utövare anser sig ha kontroll över vissa situationer accepterar kvinnorna dessa fastän de inte riktigt känner sig bekväma. Några situationer som tas upp i studien handlar om att kvinnorna ibland kan känna sig uttittade om det finns andra som kan titta in i träningslokalen, eller att en ledares kommentarer får dem att känna sig överviktiga, detta genom att exempelvis ledaren påpekar att kakan till kaffet ska tränas bort.

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet är att belysa motionsutövares träningsvillkor på en träningsanläggning, utifrån framträdande handlingsmönster.

De frågor som kan besvara detta är:

- Hur uttrycks motionsutövares deltagande i en träningsmiljö?
- Vilka träningsmönster framträder i mäns och kvinnors träningsbeteende?
- Vilka framträdande mönster uttrycks med motionsutövares klädstil?

Syfte och frågeställningar möjliggör för att belysa motionsutövarnas träningsbeteende och handlingsmönster, vad som karaktäriseras som manligt och kvinnligt i träningsmiljön.

Beteende och handlingsmönster handlar om utövarnas rörelsemönster, kroppsspråk, verbala språk och samspel med andra. Det manliga och kvinnliga avser träningsval och klädstil.

Genom att synliggöra motionsutövares handlingsmönster under träning ges kunskap om och möjliggör för förståelsen, vilka träningsvillkor en motionsutövare har för sitt deltagande och de olika val som görs i en träningsmiljö.

Teoretiska utgångspunkter

Här beskrivs teoretiska utgångspunkter till problemområdet. Ämnesområden som tas upp är lärande i motionspraktiken, motionspraktiken och val, motionspraktiken och sociala symboler.

Lärande i motionspraktiken

Det förekommer olika former av lärande i en motionspraktik som lämpar sig för att besvara syfte och frågeställningar. Det lärande som är specifikt för denna studie är lärandet som pågår både i det kollektiva sammanhanget och på det individuella planet. Det kollektiva lärandet handlar om hur träningsverksamhetens formella och informella regler möjliggör eller omöjliggör deltagandet för motionsutövarna. Utifrån ett individ perspektiv sker lärandet dels genom erfarenheter och även hur individen har socialiserats in i de handlingar och beteende som kan påverka de val som görs av motionsutövaren under träningen (Säljö, 2000; Coakley, 2003).

Motionspraktiken och val

Vad är det som möjliggör för människor att tänka och handla i sin omvärld och hur kan man förstå människors val av motionsform? För att få förståelse för hur människors val och intresse uttrycks kan Bourdieus begrepp om habitus användas. Bourdieu (1989; 1992) beskriver begreppet utifrån hur människor väljer sin livsstil. Det handlar om hur människor väljer utifrån vad de anser som passar till ett specifikt tillfälle eller i ett sammanhang. Där valen utgörs av specifika handlingar i den miljö individen deltar i. Dessa val och handlingar ställer också krav på individen, sett ur ett samhällsperspektiv. Kraven kan till exempel handla om vara mer fysiskt aktiv eller kanske förändra sin personliga och sociala identitet. Dessa krav eller förändrade villkor som det moderna samhället ställer på individer beskrivs av Giddens (1999, s.45) som en reflexiv process. Med detta menas att människor hela tiden måste fundera och reflektera över vilka personliga och sociala förändringar som sker i sitt egna liv. Detta formar en individs identitet i grunden. Dessa förändringar kan handla om små saker i ens vardag, som till exempel ta en promenad eller större saker som till exempel ändra klädstil. Handlingarna som utförs kan forma individen från grunden och möjliggör för valen i en träningspraktik. Detta kan förklaras utifrån Bourdieus (1992) beskrivning av hur människor i olika praktiker använder sig av en logik när handling utförs. En praktik kan innehålla flera logiker, alltså flera olika handlingar. Dessa handlingar ligger i nära relation till en individs habitus. Habitus kan beskrivas som en individs smak för olika saker. Habitus kan

också relateras till andra faktorer som status och makt. Dessa faktorer kan bero på vilka tillgångar människor har till sitt förfogande. Detta sett utifrån ett träningsperspektiv kan öka förståelsen för träningsutövarens handlingar. De mänskliga handlingar som förekommer i en social praktik kan göras omedvetet eller medvetet, beroende på uppfattningen av vad omgivningen och situationen kräver, tillåter eller möjliggör (Säljö, 2000). Genom att förstå hur mänskliga handlingar kan påverka vilka val som görs inom en träningspraktik kan det också ge en förståelse för vad som skapar mening för utövaren.

Människan är den som ständigt söker och vill förstå hur världen är konstruerad och hur allting hänger ihop därför blir meningens betydelse central. Begreppet mening kan beskrivas som handlingar. Hur, vad och varför du handlar. Det finns alltid en mening med hur individer gör eller väljer. För att varje människa ska kunna söka efter sin egen mening krävs det att det är utifrån individens eget perspektiv. Samtidigt handlar det också om vilken position i livet individen är i, och varje människa måste själv söka efter sin egen mening (Gärdenfors, 2006). Genom att beskriva vilken betydelse mening kan ha utifrån ett träningsommanhang ges en möjlighet att förstå en individs val. Detta kan specifikt handla om att gå på ett speciellt träningspass. Denna handling och val av träningspass kan betyda olika saker för olika personer. Vissa kanske tycker det är roligt att träffa andra och andra vill gå ner i vikt. Detta kan skapa mening för att träna för individen.

Andra val som kan skapa mening för motionsutövare kan handla om gruppens betydelse. Under ett träningspass kanske det finns människor där som trivs bra tillsammans. Denna mindre grupp kanske möjliggör det egna deltagandet. Det kan också handla om att träningsverksamheten som helhet har en liknande funktion som den mindre gruppen. Dessa val kan förklaras utifrån begreppen sekundär- och primärgrupp. Begreppet primärgrupp myntades av Cooley (1909). Begreppet beskrivs och tolkas av Trost och Levin (2004, s.86) som en grupp där samarbete och känslomässig kontakt med varandra är grundläggande. Gruppen hjälper individen att skapa sin sociala omgivning. Oftast kan primärgrupper associeras till familjen, men kan också gälla en eller flera vänner eller kamratgrupper. Med det andra begreppet, som benämns som sekundärgrupp, menas en grupp som inte har någon direkt och känslomässig kontakt med varandra. Exempel på sådana grupper är idrottsföreningar eller gym- och gruppträningspass. Inom en träningsverksamhet skapar grupper sin sociala omgivning genom olika symboler, dessa symboler utgörs av motionsutövarens handlingar.

Motionspraktiken och sociala symboler

I en motionspraktik förekommer olika symboler som har betydelse för utövarnas handling och beteende i det sociala sammanhang som motionsutövarna befinner sig i. Dessa olika symboler har betydelse för den sociala interaktionen och för att få förståelse för hur människor interagerar med varandra. Detta menas med vad människor både medvetet och omedvetet observerar kring varandra, samt hur individer svarar på andras uttryck (Blumer, 1969; Berger & Luckmann, 1979; Trost & Levin, 2004). Även om interaktionen är av betydelse mellan människor i deras sociala vardagsmiljö har också språket och orden en viktig funktion som symbol, beroende på sammanhang. Det sammanhang där störst skillnader kan ses är mellan olika socioekonomiska nivåer. Dessa nivåer beskrivs av Bernstein (1974) och handlar till exempel om arbetarklass och medelklass. Det språkmönster som kan urskiljas i ett motionssammanhang kan handla om ledarens sätt att tala eller hur utövarna talar till varandra. Men för att symboler ska kunna förstås av alla i ett sammanhang måste tecknen betyda lika för alla individer (Trost & Levin, 2004).

Ytterligare symboler i ett motionssammanhang kan handla om olika könsmonster. Dessa skapas och återskapas genom interaktion med andra utövare. Könsmonstren återfinns både i samhället och inom motionsverksamheter. Dessa mönster inom verksamheter och strukturer beskrivs av Connell (2009) som ett genusarrangemang och kan kallas för genusregim. Vidare beskriver Connell att genusregimen kan ses i större perspektiv i samhället och benämns för genusordning. I en genusregim handlar det om hur uppdelningen ser ut mellan män och kvinnor men även den relation som finns mellan människor, grupper eller organisationer. Uppdelningen mellan grupper kan tydliggöras genom Gruneau's (1999) analys av människors sociala liv och förändringar, vilket kan leda till ojämlikhet och orsaka konflikter mellan individer och strukturer. Ojämlig fördelning av resurserna inom en motionsverksamhet kan påverka utövaras möjligheter att utvecklas.

Metod

Här beskrivs utgångspunkter, ansats, metodval, datainsamling, dataanalys, datamaterialets kvalitet och etiska hänsynstaganden. Även hur genomförandet har gått till.

Utgångspunkter

Denna studie baseras på kvalitativa data. Den insamlade empirin mäts inte utan den konstateras att den finns. Det handlar om för forskaren att vara lyhörd och ha en känslighet för det insamlade materialet. Genom empirin fås kunskap om vilka egenskaper en företeelse har, som samtidigt ger en förståelse för denna företeelse. Detta antagande om hur man får kunskap om den sociala världen och dess företeelser har sin utgångspunkt i epistemologin och lämpar sig för etnografisk ansats och deltagande observation. Dessa utgångspunkter är utvalt i denna studie för att besvara syfte och frågställningar som handlar att belysa motionsutövares träningsvillkor på en träningsanläggning, utifrån framträdande handlingsmönster. Genom att synliggöra motionsutövares handlingsmönster under träning, ger kunskap om och möjliggör för förståelsen, vilka träningsvillkor en motionsutövare har för sitt deltagande och de olika val som görs i en träningsmiljö (Denscombe, 2004; Bjereld, Demker & Hinnfors, 2009; Ahrne & Svensson, 2011).

Metodansats

Då det övergripande syftet är att belysa motionsutövares träningsvillkor på en träningsanläggning, utifrån framträdande handlingsmönster. Genom att synliggöra motionsutövares handlingsmönster under träning ges kunskap om och möjliggör för förståelsen, vilka träningsvillkor en motionsutövare har för sitt deltagande och de olika val som görs i en träningsmiljö. Det handlar om att närma sig motionsutövarna utifrån deras perspektiv i en träningsverksamhet och att finna mönster som kan vara dolda för deltagarna (Lalander, 2011). Dessa dolda mönster kan användas för att besvara syfte och forskningsfrågor och därför är det lämpligt att använda etnografisk ansats och deltagande observation som metod.

Insamling av data

Den huvudsakliga metoden för insamlandet av data inom etnografisk ansats är genom deltagande observation. Här handlar det om för forskaren att vara deltagande, detta innebär att intressera sig och engagera sig för vad studieobjekten gör eller säger. I denna studie är observationen dold för deltagarna, detta för att vara nära deltagarna i deras egen miljö (Lalander, 2011).

För forskaren inom etnografisk studie kan det också vara bra att känna till att det går att skifta mellan de olika observationspassen. Ena dagen kan observationen pågå två timmar, den andra dagen observeras det bara en timma. Detta kan göras för att inte någon ska tröttnas ut som forskare. Några tips vad det gäller fältanteckningarna är att de anteckningar som görs skrivs ut så fort som möjligt, går det för många dagar emellan är det lätt att minnet sviker. Ett annat tips är att materialet analyseras under projektets gång, det görs alltså parallellt om varandra (Aspers, 2007).

Dataanalys

Efter insamling av data kommer en analys att göras av fältanteckningar och dokument som varit tillgängliga från verksamheten. I den etnografiska ansatsen är processen med problemformulering, produktion av data, tolkning och analys en tät och sammanhängande process (Elvstrand, Högberg & Nordvall, 2009). I tolkningsprocessen som växer fram under analysen delas tolkningen upp i tre olika grader (Fangen, 2005). Oftast direkt ute på fältet sker den första tolkningen. Detta för att eventuellt komma vidare i sina tankar, och få nya frågor som kan ställas utifrån vad som observeras. I detta första försök att analysera data beskriver Hammersley (1996) att det med fördel i början är lämpligt att finna några begrepp som hjälper till att få ordning på data. Ibland kan en viss osäkerhet uppstå när man inte förstår att det som sker verkligen sker. I den andra tolkningsgraden handlar det om att växla mellan det som händer och förstå detta utifrån den teori som är utvald. Den tredje graden i tolkningsprocessen handlar mer om att hitta mönster som är dolda och ifrågasätta tolkningen. Vidare i tredje tolkningsgraden finns även möjlighet för forskaren att använda sig av reflektion i sin tolkningsprocess. Med detta menas att forskaren kan göra perspektiv av sina perspektiv, ifrågasätta sin egen tolkning (Elvstrand, Högberg & Nordvall, 2009; Alvesson & Sköldberg, 1994).

Datamaterialets kvalitet

I den kvalitativa forskningen handlar det om att skapa trovärdighet för läsaren och kunna överföra resultatet på andra liknande social miljöer. Genom att använda deltagande observation som metod ger detta en hög grad av trovärdighet, då det kan ses som att forskningen som bedrivs mäter det som den ska mäta. I denna studie handlar det om att de beteenden som ses är det som faktiskt sker vid en speciell tidpunkt och i en viss situation. Detta kan jämföras med forskning som arrangerar studier av beteenden till exempel i ett labb som kan påverka dessa villkor. Ytterligare trovärdighet kan fås genom att kontrollera sina

tolkningar, detta genom att visa dem för andra, och om den teori man använder är lämpad för att tolka det situationer som framkommer (Fangen, 2005).

Genomförande

Urval

Det fält som valdes i forskningssyfte är en vanlig träningsverksamhet i Sverige där utövarna är vuxna män och kvinnor. Träningsverksamheten anordnar olika gruppträningspass som till exempel styrkepass och spinning. Inom verksamheten finns även en lokal för styrketräning, där finns det konditionsmaskiner, styrkemaskiner och andra redskap.

I denna studie är valet att observera utövare i en träningsmiljö, utövarna är de deltagare som kommer att träna under de pass som är utvalda, forskarna kommer då att vara aktivt deltagande under de passen vilket menas med att göra som alla andra under träningspasset.

De pass som väljs är pass som forskarna anses klara av och anses passa med tiderna, både privat och med hänsyn till forskningen. Det kommer även att observeras i gymmet.

Undersökningen kommer att genomföras under en vecka på kvällstid, måndag till fredag. Med kvällstid avses i denna studie en tidpunkt mellan klockan 17-20. Detta för att det kan vara många utövare på plats under kvällarna, eftersom många arbetar under dagtid och kanske bara har tid att träna under kvällstid. Varför valet är begränsat till en vecka är för att hinna med att genomföra analysen och för att det redan finns en förförståelse för den träningsanläggning som studeras, då forskarna har tidigare erfarenhet av träningsmiljön.

Anledning till att valet att gå på ett gruppträningspass och att observera ett pass i gymmet i en vecka görs är för att träningspassen är många i träningsverksamheten och forskarna själva utövar träning på sin fritid i den aktuella träningsverksamheten, samt att den fysiska förmågan på forskarna gör att de inte klarar att aktivt delta på alla träningspass.

Etiska hänsynstaganden

I denna studie har hänsyn tagits till de fyra grundläggande etiska forskningsprinciperna. Dessa är informationskravet, konfidentialitetskravet, samtyckeskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002). Informationskravet handlar om att undersökningen som studieobjekten deltar i är frivillig och kan när som helst avbrytas. Information har getts till berörda ledare inom träningsverksamheten, i form av ett missivbrev (Bilaga 1). Brevet innehöll syftet med studien, varför verksamheten är intressant ur forskningssynpunkt, hur undersökningen med deltagande observation skulle gå till och konfidentialiteten under studien. Samtycke till undersökningen gavs av verksamhetens ledare. Eftersom studien har

genomförts på en offentlig plats i en träningsverksamhet finns en lägre grad av informerat samtycke för de deltagare som observerats, och det behövs inget samtycke från deltagarna. En annan viktig del i undersökningen handlar om konfidentialitetskravet. Detta menas med att ingen annan får ta del av uppgifterna om deltagarna som framkommer under studiens gång, uppgifterna måste vara anonyma. Här är det extra viktigt i etnografisk ansats att tänka på detta eftersom det skrivs fältanteckningar så tidigt i studien. Det gäller då att tänka på sekretessen kring deltagarna och kring organisationen som studeras. Ingen ska kunna spåra vem eller vilka deltagarna är. Detta krav följdes noga redan under det tidiga stadiet av studien när observationerna gjordes. I fältanteckningarna som skrevs under studien, avslöjades inte var studien ägde rum eller namnen på de deltagare som observerats. Det sista av de fyra etiska grundkraven i denna studie handlar om nyttjandekravet. Med det menas att den information som framkommer under forskningens gång inte får användas till någonting annat än just till forskningen och studiens ändamål.

Ytterligare etiska problem som kan uppstå inom etnografiskt arbete, är att det bland annat gäller att hålla isär rollerna som forskare och privatperson. En gyllene regel är att inte göra någonting som forskare som man inte hade gjort som privatperson. Ett annat dilemma som kan uppstå är då personer känner varandra i den verksamhet som studeras, detta kan göra att deltagarna som läser det som publicerats kan känna igen vem som sagt vad. Därför kan det övervägas att personen får en annan identitet då det kanske framkommer uppgifter som är av känslig karaktär, speciellt om det handlar om något privat (Bryman, 2008; Aspers, 2007; Fangen, 2005).

Missivbrev

Inför studien formades ett missivbrev till ansvarig ledare på den verksamhet som studien skulle äga rum (Bilaga 1). Efter att telefonkontakt hade tagits skickades missivbrevet ut via mejl. Detta för att få samtycke till genomförande av studien och för att ge information om studiens syfte och etiska hänsynstaganden. De ansvariga på verksamheten blev informerade om att deltagande i studien är konfidentiellt som innebär att uppgifterna om verksamheten är helt anonyma inte kommer att användas i något kommersiellt syfte och att deltagandet är frivilligt och kan när som helst avbrytas (Vetenskapsrådet, 2002).

Utformning av observationsschema

Konstruktionen av observationsschemat är uppdelat i två delar (bilaga 2). Den första delen handlar om bakgrundsinformation och kan fyllas i innan observationen. I denna del

beskrivs observatörens namn, plats, tidpunkt, syfte, närvarande personer, faktorer som kan påverka observationen och symboler. Den andra delen i schemat kan användas under observationen, där skrivs korta stödord för de handlingar som kan observeras och även viss tolkning eller tankar som uppstår under tiden. Under en deltagande observation kan det vara bra att föra olika typer av fältanteckningar, dessa anteckningar är sedan till stor hjälp för att kunna förklara och komma ihåg vad som sågs ute på fältet (Ahrne & Svensson, 2011).

Datainsamling

Insamlingen av data sker med deltagande observation där graden av deltagande handlar om att träna på samma villkor som de motionsutövare som studeras. Observationen är dold för motionsutövarna och forskarna har bokat in sig på olika träningspass som alla andra av medlemmarna. Efter varje observationstillfälle görs fältanteckningar på vad som sker under träningen i ett observationsschema, se exempel på detta i bilaga 2. Dessa fältanteckningar är till hjälp för att nå fram till ett resultat i forskningen. Fältanteckningarna är forskarens empiri och ska sedan analyseras, detta hjälper sedan forskaren att besvara sitt syfte och frågeställningar (Aspers, 2007; Lalander, 2011).

Bearbetning av fältanteckningar

Efter datainsamlingen transkriberades fältanteckningarna. Därefter lästes fältanteckningarna noggrant igenom flera gånger. Detta för att upptäcka det som är relevant för studiens syfte och frågeställningar. Efter första tolkningen som gjordes under fältarbetet framkom kategorierna motionsutövares rörelse- och iakttagelsebeteende, manlig och kvinnlig träning och motionsutövares klädval. Detta presenteras sedan i berättande form i resultatkapitlet. Sedan genomfördes den andra delen i tolkningsprocessen, som fördjupar och ger en tydligare bild av vad som framkom ur resultatet efter analysen. Dessa fördjupade kategorier är motionsutövares val för deltagande, motionsutövares klädstil och samhörighet i motionspraktiken. Detta är det som är utvalt för att det lämpar sig att besvara syfte och frågeställningar. Det övergripande syftet handlar om att belysa motionsutövares träningsvillkor på en träningsanläggning, utifrån framträdande handlingsmönster. Genom att synliggöra motionsutövares handlingsmönster under träning ges kunskap om och möjliggör för förståelsen, vilka träningsvillkor en motionsutövare har för sitt deltagande och de olika val som görs i en träningsmiljö (Elvstrand, Högberg & Nordvall, 2009).

Resultat och analys

Här beskrivs resultat och analys. Resultatdelen presenteras i berättande form som framkom efter första tolkningsprocessen, den är uppdelad i rubrikerna motionsutövares rörelse- och iakttagelsebeteende, manlig och kvinnlig träning och motionsutövares klädval. I analysdelen beskrivs det mer ingående om vad som framkom efter andra tolkningsprocessen, detta presenteras i kategorierna motionsutövares val för deltagande, motionsutövares klädval och samhörighet i motionspraktiken.

Resultat

Motionsutövares rörelse- och iakttagelsebeteende

Fältarbetets utgångspunkt handlar om att leta efter olika mänskliga handlingar i en träningsverksamhet för att få förståelse för hur motionsutövare gör sina val inom en modern svensk träningsanläggning. Motionsverksamheten bedrivs i en modern nyrenoverad anläggning som innehåller lokaler för styrketräning, gruppträning, omklädnings- och duschrum, samt utrymmen för paus. Det första man möts av är en bemannad reception för bokning och betalning av all förekommande träning, samt ett område där skorna ska tas av innan inträde till övriga lokaler. Verksamheten är utformad på ett sätt som gör att den upplevs både ljus och luftig, trots att det inte finns fönster mot utsidan av byggnaden. Den upplevs också vara mycket lika andra träningsverksamheter som tidigare har besökts, i både tränings- och forskningssyfte. Innan observationen tar sin början har inbokning skett på de träningspass som valts ut i syfte att studera vad som sker. Observationen tar sin början i anläggningens styrketräningslokal och fortsätter sedan på ett inbokat gruppträningspass. Väl inne i styrketräningslokalen uppstår en viss osäkerhet om hur träningen ska ske och hur man själv ska bete sig, när tanken med studien är att vara dold för alla andra som tränar. Vad skulle hända om man frågade någon om hur maskinerna fungerar, kan det påverka undersökningen? Detta är tankar som uppkommer till en början, men allt eftersom tiden går glöms tanken bort. Stannar till och står en liten stund och tittar runt i lokalen och försöker få en överblick över träningsutrustningen och de människor som vistas i lokalen. I lokalen för styrketräning finns konditionsmaskiner som står uppställda precis i anslutning till dörrarna in i lokalen och är vända mot in- och utgångarna, detta gör det möjligt att titta på alla som ska in eller ut. Längst bak i lokalen finns ett område med fria vikter och ett område för stretching av muskler.

Speglar finns också uppsatta längs flera väggar och ger möjligheter att studera sig själv eller andra. Försöker så snabbt som möjligt titta runt för att avgöra vart man kan börja och försöker att inte stanna för länge på just denna plats för att själv inte bli uttittad. Denna känsla att vara iakttagen infinner sig direkt när man kliver över tröskeln. Det som sker är att de motionsutövare som är vända mot in- och utgången snabbt flyttar blicken mot de som kommer in i lokalen. Motsvarande iakttagande sker också av de som kommer in i lokalen, att de snabbt tittar sig runt. De speglar som finns uppsatta längs en av kortväggarna och en av långväggarna skapar också möjligheter till att studera både sig själv och andra. Vid ett flertal tillfällen observerades att speglarna används av motionsutövarna och med hjälp av speglarna studerar de sina rörelser och kroppens position. För att förändra kroppspositionen sågs motionsutövarna till exempel räta på ryggen eller sänka axlarna. Motionsutövarna använde även speglarna till att studera sina muskler genom att spänna och slappna av och sedan åter igen spänna musklerna. Muskelgrupperna de grundligt studerade var överarmar, bröst och axlar. Vad används speglarna mer till är intressant, kanske jämförs kroppar och utseende eller kanske är medvetenheten hög om hur kroppsspråket uttrycks? Mycket av motionsutövarnas speglande observerades från en viss plats, sittande på en av de två motionscyklarna som fanns i styrketräningslokalen. På denna plats gick det att ha en mycket bra överblick över stora delar av träningslokalen. Från denna plats gavs också en möjlighet att studera motionsutövarna utan att det synligt pågår en observationsstudie, detta genom att använda speglarna som verktyg under iakttagandet av motionsutövarna. Det var vissa svårigheter under fältarbetet att få till en så bra observation som möjligt eftersom vissa platser emellanåt var upptagna. Efter en stunds cyklande ses en styrkemaskin bli ledig som står placerad nära en vägg i ena änden av lokalen med bra överblick över halva lokalen. Kan i detta läge lugnt studera de som tränar och vilken utrusning som finns i lokalen. Motionsutövarna i lokalen ser vid första anblicken ut att vara motionärer iklädda träningskläder med fokus på sin träning. De ser också ut att veta vad de ska göra och hur, till exempel visar detta sig i deras beteende att förflytta sig mellan träningsredskapen. Motionsutövarna går rakt fram mot redskapet de tänkt använda och gör inga omvägar mellan förflyttningen. Det är ett lugnt tempo mellan motionsutövarnas val av träningsredskap och ingen ser ut att påskynda sin träning. Motionsutövarnas iakttagelse- och rörelsebeteende mellan olika redskap ser ut som om det sker på samma sätt. Försöker följa med i rörelsebeteendet genom att röra sig på samma sätt som alla andra. Funderar sedan på om utövarna tänker på hur de gör eller om det sker omedvetet. Vidare funderingar under fältarbetet på just motionsutövarnas iakttagelsebeteende är om det kan finnas ett kontrollbehov eller kanske ett sätt att tillhöra gruppen.

Manlig träning

Innan forskningsundersökningen tog sin början fanns en förförståelse för skillnader mellan motionsutövare, den handlar om könsskillnader. Det som tidigare observerats på andra träningsanläggningar ser också lika ut i den här verksamheten. Det handlar om skillnader mellan mäns och kvinnors val av motionsform och på sättet hur män och kvinnor väljer att visa upp sig själva under sin träning. Många funderingar på varför det ser ut som det gör är en tanke som uppkommer direkt, eftersom dessa könsskillnader har observerats vid alla tidpunkter under hela fältarbetet. Vidare fundering handlar om hur män och kvinnor beter sig under träning, och skiljer sig sättet de tränar på? Det som framträdde under observationen var skillnader mellan mäns och kvinnors träningsbeteende. När männen kommer till den maskin eller de vikter som är tänkt att användas under träningen observerades att de gärna tränar sin överkropp. Maskinen som används flitigast är en så kallad freemotionmaskin, där går det att växla och byta ut redskap som används för musklerna i överarmarna och axlarna. Just denna maskin är utformad på så sätt att flera personer kan träna samtidigt från olika håll. Vid denna maskin ser männen ut som de samlas för att träna i grupp. Åldern på männen är svår att bedöma, men känslan som fås är att de i alla fall är under trettio år. Antalet män i dessa grupper varierar mellan två eller tre deltagare. Männen i grupperna ser ut att känna varandra och de uttrycker sig genom att le mot varandra, tala och skratta högt eller gå nära varandra när de talar. Detta beteende gör att det ser ut som att deras gemensamma prat ska ingen annan kunna höra. Det är inte mycket av det pratet som hörs eftersom musiken är hög i lokalen. För att överhuvudtaget höra vad som sägs måste man befinna sig inom en metersradie runt en person. Detta gör att det centrala under observationen blir de manliga motionsutövarnas kroppsspråk för att få förståelse för deras sociala samspel i de grupper som observerades. Det som sågs i mansgrupperna var hur de rörde sig tillsammans inom träningsytan. De varierade sin träning genom att vandra i långsamt tempo mellan olika träningsredskap. Emellanåt observerades att gruppen stannade till och antingen satt ner eller stod intill träningsredskapen utan att använda dem. I dessa pauser sågs de prata, skratta och gestikulera. Känslan som fås av detta grupp-beteende är att personerna ser ut som de trivs i varandras sällskap, men också att de har roligt när de tränar. Detta kan jämföras med de män som ser ut att träna ensamma och inte synliga i en grupp-gemenskap. De ensamtränande männen är inte många, men ses under varje observationstillfälle. Dessa motionsutövande män ser ut att vara trettioårsåldern och uppåt och ses mer fokuserade på den egna träningen och flyttar sig också mer målmedvetet mellan olika redskap. Deras sätt att använda träningsredskapen sågs vara mer intensiv, utan långa pauser mellan repetitionerna, än smågrupperna. Rörelsebeteendet mellan

träningsredskapen såg ut att vara likadant som intensitetsbeteendet. Inga långa pauser mellan maskinerna utan de går fokuserat rakt fram till ett ledigt redskap och börjar utföra träningsmomentet. Dessa skillnader mellan ensamtränande och grupptränande män ger funderingar på om samhörighetskänslan gäller för alla motionsutövare, oavsett hur de väljer att träna.

Kvinnlig träning

I tidigare beskrivning av manlig träning beskrivs här kvinnlig träning, eftersom också skillnader mellan mäns och kvinnors träningsbeteende har observerats vid alla undersökningstillfällena. Det träningsbeteende kvinnor sågs använda sig av när de vistas i styrketräningslokalen var en mer fokuserad träning, speciellt på konditionen och musklerna på höfter och lår. Kvinnorna som setts träna varierar i ålder från tjugo och uppåt. De börjar i regel direkt sin träning med uppvärmning på en ledig konditionsmaskin. Maskinerna som finns i lokalen är löpband, roddmaskiner, cyklar och crosstrainers. Det som setts användas av kvinnor i första hand är löpband och crosstrainers. En crosstrainer är en typ av maskin där både armar och ben kan tränas samtidigt. Benen rör sig på liknande sätt som vid löpning, och armarna följer med i rörelsen genom att det finns två handtag att hålla i som sitter ihop med fotstegen. Kvinnornas tid på maskinerna varierar, vissa spenderar mer tid än andra. Om konditionsmaskinerna är lediga finns det vissa som setts träna uppemot en timme, dock finns det vissa regler om hur länge en konditionsmaskin får användas. Är det många som tränar får maskinerna bara användas i femton minuter, efter denna tid måste motionsutövaren ge plats för ny tränande. Denna regel ser ut att följas, i alla fall under observationen. Vidare under fältarbetet i styrketräningslokalen ses kvinnor träna annat än bara konditionen. Det som observerats är hur kvinnor rör sig mellan redskapen och vilka redskap som används. Kvinnorna förflyttar sig långsamt mellan olika styrkemaskiner, de stannar ofta upp och iakttar andra eller dricker vatten ur medhavd flaska. De styrkemaskiner som kvinnorna setts använda är maskiner som tränar musklerna i höften, rumpan och låren. Träningsmomenten som de kvinnliga motionsutövarna utför i maskinerna sker i lugnt tempo, och med pauser mellan repetitionerna. Vissa av kvinnorna har även setts samtala med andra i pauserna som uppstår i förflyttningen mellan träningsredskapen. Flera av de kvinnliga utövarna ser ut att utföra sin träning i ensamhet, detta intryck fås av att de inte setts samtala med andra under sin träning. Inga gruppkonstellationer av tränande kvinnor kunde observeras i styrketräningslokalen, som däremot var ett synligt beteende bland männen. Dessa skillnader mellan män och kvinnor skapar direkt en fundering om varför. Vill kvinnor inte känna samhörighet med andra när de

tränar? Däremot kan funderingarna på samhörighetskänslan bland tränande kvinnor få ett annat perspektiv när det handlar mer om just gruppträningspassen. Vidare i fältarbets andra del genomfördes undersökningen på olika förinbokade gruppträningspass. I dessa förinbokade gruppträningspass observerades det kvinnor i medelåldern, fler kvinnor än män, detta oavsett ålder, och kvinnor under tjugofem var också representerade. De handlingar och beteende som sågs under gruppträningen var ungefär liknande vid alla tillfällen. Innan träningen började sågs alla ställa upp sig antingen längs väggarna eller mittemot den spegelvägg som fanns i en av lokalerna, och ledaren för passet stod antingen i mitten eller framför motionsutövarna för att vara synlig för alla deltagare. Det uppstod ofta en kort paus på cirka fem minuter innan ledaren satte igång, vissa sågs då samtala med varandra i grupper om två och två. De som samtalade med andra såg ut att känna varandra, medan resterande som stod tysta och tittade sig runt omkring såg ut som om de tränar ensamma. Just detta uppställande eller uppradandet längs väggarna gav funderingar i olika banor. Vill motionsutövarna inte synas eller kan det vara sättet man visar samhörighet på?

Motionsutövares klädstil

För att få förståelse för hur motionsutövarnas handling och beteende kan formas, utifrån vilka träningskläder som används på en träningsanläggning, har det här under observationen letats efter tecken på märkesval, former och färger. Träningskläderna som observerats är märken som kan köpas i svenska sportbutiker. I huvudsak sågs de flesta använda kläder av funktionsmaterial, och med det menas att klädernas funktion är ta upp och transportera bort fukt från kroppen. Klädernas utformning och hur de sitter på kroppen skiljer sig mellan män och kvinnor. Kvinnornas kläder sågs vara formade efter kroppen. Det var figursyddas svarta byxor, linnen eller toppar i varierande färg. Männens kläder sågs vara löst sittande tröjor och shorts, och varierar i färg. Vissa funderingar om de olika klädstilarna mellan män och kvinnor uppkommer naturligtvis nästan direkt. Vill kvinnor inte visa att de svettas? Eller kan det bara vara skönt och bra för träningen att få bort kroppsfukten? Medan männen antagligen vill visa att de svettas och det syns också tydligt i deras T-shirtar av bomull. Däremot verkar kvinnorna vilja visa sin kroppsform mer än männen, men för vem ska kroppen visas? En annan intressant observation är den förhållandevis likartade klädstilen, som verkar råda inom verksamheten, ingen som egentligen sticker ut. Ett visst fåtal av motionsutövarna som setts i styrketräningslokalen har associerats tillhöra kroppsbyggeribranschen. Deras utseende och klädstil var stora överarmsmuskler och sågs för att de bar linne. Den nedre kroppsregionen var däremot svårare att se eftersom benens form doldes av mycket vida byxor eller vida shorts.

Dessa observationer på mäns och kvinnors klädval skapar funderingar om vad det är som visas upp för andra i en träningspraktik.

Analys

Motionsutövares val för deltagande

I analysprocessen gavs också en möjlighet till att tolka det som studerats och därefter förklara utövarnas beteende och handlingar med de teoretiska perspektiv som valdes ut innan undersökningen tog sin början. Under hela fältarbetet framstod mycket tydligt ett beteende där motionsutövarna studerar varandra innan träningen tar sin början. I tolkningsprocessen sågs detta beteende som ett sätt att både synas och inte synas. Tolkningen av att inte synas som motionsutövare kan handla om att göra som alla andra i lokalen och inte vara annorlunda utan som ett motiv för deltagande att få tillhöra en grupp eller gemenskap. Motsatsen som också framkom efter analysen handlar om att synas som motionsutövare och kan kopplas till olika val om hur individen kanske vill visa upp sig själv, men också inför andra. Det första val som motionsutövaren gör är att gå till en träningsanläggning för att träna. Väl inne på verksamheten kan motionsutövarens handlingar avgöra hur fortsatta motiv till träning ser ut. Ett motiv kan vara att vilja förändra sitt kroppsliga utseende som sedan skulle kunna skapa en utseendefixering hos individen. Denna strävan efter att förändra antingen hela eller delar av sitt kroppsliga utseende skapar en drivkraft för att träna, vilket framkommer i en studie av Söderström (1999) som är gjord på två olika gymverksamheter. En motionsutövares motiv för handling kan ligga djupt rotade i dennes bakgrund och påverka vilka val som görs i olika sammanhang. Bakgrundens betydelse kan förklaras med Bourdieus (1989) habitusbegrepp, med detta menas att en motionsutövare väljer utifrån vilken smak denne har för olika saker och formas av tidigare erfarenheter i en individs barndom. Sätts detta in i sammanhanget med att individen vill bli sedd och synas kan det kanske handla om att forma den egna kroppen utifrån den livsstil som individen väljer att visa upp för andra i träningsmiljön. Vara vältränad kanske ses av motionsutövaren som ett sätt att få framgång och högre status. Önskan att uppnå en högre status från motionsutövarens perspektiv kan kopplas till att det finns skillnader mellan olika samhällsklasser. Det framkommer i en studie av Engström (2010) att den ekonomiska status och utbildningsnivå som en individ har avgör vilken motionsform som utövas på fritiden. Andra hälsofaktorer som kan påverkas av individens ekonomiska kapital framkommer i en studie genomförd av Steinbach, Green, Datta och Edwards (2011). Den handlar om att människors hälsa kan förbättras genom valet att använda sig av cykel som transportsätt, men att det är få människor i höginkomstländer som gör detta. Vidare i resultatet

framkommer det att individer väljer cyklandet mer som ett sätt att skapa sig en identitet, men det gäller i högre grad vita välbärgade män och kvinnor än män och kvinnor från andra kulturer. Identitetsskapandet kan förklaras utifrån hur Giddens (1999) beskriver att krav och förändrade villkor i samhället ses som en reflexiv process. Med detta menas att individer ständigt måste fundera på och reflektera över de personliga och sociala förändringar som sker i livet och som formar identiteten från grunden. Kopplas detta till hur motionsutövare väljer att synas eller inte kan det antingen handla om att visa upp en identitet som passar för träningsmiljön eller vara en del av en motionsutövares tidigare bakgrund.

Motionsutövares klädval

Under fältarbetet observerades olika handlingar som kan kopplas till hur motionsutövaren använder symboler för att forma både sin egen identitet, men också hur symboler används i interaktion med andra utövare och formar en identitet som passar i just denna träningsmiljö. En symbolisk handling som observerades och som kan kopplas till den gemensamma klädstilen som sågs på alla motionsutövare oavsett ålder handlar om att kunna associeras till och känna tillhörighet till gruppen, eller kanske en vilja att synas. Samhörighetskänslan kan förklaras utifrån det samspel och kommunikation som pågår i ett träningsområde, där symbolerna spelar stor roll för deltagarnas handling och beteende i en specifik situation. Dessa symboliska handlingar kan ses ur ett sociokulturellt perspektiv där Säljö (2000) beskriver att kunskap och handling kan kopplas till sammanhang och verksamhet. Med detta menas att det träningsområde som motionsutövarna befinner sig i handlar betydelsen av den gemensamma klädstilen om att utövarna handlar, utifrån sin egen kunskap och erfarenhet, både medvetet och omedvetet om vad som krävs, tillåts eller möjliggörs i den omgivning där utövarna vistas. Individer söker ständigt efter en mening med sina handlingar och betydelsen av dessa handlingar. Detta ger också möjlighet för olika former av lärande, och kan handla om individuellt och kollektivt lärande som formas genom de symboler som handlingarna kan betyda (Gärdenfors, 2006; Säljö, 2000). Klädstilen som gemensam symbol kan också besvaras utifrån den betydelse som social interaktion har mellan motionsutövarna. Med det menas att motionsutövarna observerar medvetet och omedvetet olika handlingar och beteende som förekommer i den träningsmiljö de vistas i, detta kan uttryckas i till exempel val av klädstil eller hur motionsutövarna kan svara på andras ord eller kroppsspråk (Blumer, 1969; Berger & Luckmann, 1979; Trost & Levin, 2004). För att motionsutövarna ska kunna förstå vad symbolerna betyder måste handlingarna och tecknen som förekommer i träningsmiljön ha samma betydelse för alla motionsutövare som deltar (Trost & Levin, 2004). Ytterligare

betydelse som kan tolkas in i motionsutövarnas gemensamma klädstil är att den kan ses utifrån en önskan att vilja tillhöra en viss socioekonomisk nivå, som i detta fall syftar på tillhörighet till medelklassen. Detta kan visa sig genom att motionsutövarna klär sig på ett visst sätt för att känna att de deltar på samma villkor som alla andra, även fast de kanske inte har de ekonomiska möjligheter som behövs. Andra exempel som kan kopplas till sociala klasser eller nivåer är hur motionsutövare använder språket när de interagerar med varandra i olika sammanhang. Under fältarbetet har det inte gått att höra så mycket av vad deltagarna har sagt till varandra mer än att olika sätt att motivera varandra under träningsövningar och ledares tydliga beskrivningar av olika övningar. Däremot går det att höra vilken typ av socialklass individer tillhör eller vill tillhöra, beroende på hur ord uttrycks, störst skillnader kan ses mellan arbetarklass och medelklass (Bernstein, 1974). Andra symboler som observerats handlar om en viss skillnad på klädstilen mellan män och kvinnor. Kvinnor använder kläder som är figursydda och kroppsnära, ofta med syntetiska material, medan männen i huvudsak använder sig av löst sittande shorts och bomullströjor som döljer kroppsformen. Detta kan tolkas som att det finns en uppdelning mellan män och kvinnor och kan beskrivas som ett könsmönster. Könsmönster återfinns på alla verksamheter i samhället och beskrivs av Connell (2009) som ett genusarrangemang eller genusregim. Fler uppdelningar eller genusregim mellan män och kvinnor har observerats i den verksamhet där studien genomfördes. Dessa uppdelningar sågs mellan styrketräningen och gruppträningen. Det var i huvudsak män som tränade styrketräning och övervägande kvinnor på gruppträningen.

Samhörighet i motionspraktiken

I träningspraktiken som studerats framkommer tydligt hur olika grupper och strukturer formas i interaktion med andra motionsutövare och inom grupper. De olika grupper som observerats kan beskrivas utifrån hur Trost och Levin (2004) beskriver Cooley's (1909) begrepp primärgrupp, som sedan jämförs med begreppet sekundärgrupp. Inom primärgruppen handlar det om att skapa en känslomässig kontakt med den sociala omgivningen medan begreppet sekundärgrupp mer handlar om grupper som inte har direkt kontakt med varandra, som till exempel på en arbetsplats. Dessa smågrupper är speciellt synliga bland yngre manliga deltagare då dessa utövar styrketräning och ofta håller sig för sig själva. Det som observerats är hur samspelet ser ut mellan dessa unga män. I flertalet observationer ses dessa unga män bilda smågrupper, vissa tränar två och två eller tre och tre och samspelet uttrycks i att de unga männen ofta ler och pratar med varandra. Då de samtidigt utför ett träningsmoment kan de

pressa varandra att utföra ytterligare övningar eller också visa andra inom gruppen hur vissa maskiner används eller hur övningar utförs med fria vikter. I vissa av dessa smågrupper samtalar det med högre röster som kan höras även då musiken i lokalen är hög. Smågrupperna som formas utgörs av de yngre männen och kanske skapas genom olika symboler och regler i sättet de kommunicerar och interagerar med varandra. Detta kan tolkas som ett sätt att känna tillhörighet till gruppen och handlar om hur olika symboler kan avgöra hur motionsutövare väljer att utforma sin träning eller sig själva. Detta beteende att studera hur andra ser ut och vad andra gör i grupsammanhanget kan förklaras med vad som framkom i en studie av Bäckström (2005), den handlar om brädsporkulturen. Det sätt en motionsutövare formar sin identitet på inom en grupp kan också skapa mening för den aktivitet som bedrivs av motionsutövaren. Identiteten konstrueras och upprätthålls tillsammans med olika produkter som konsumeras i gruppen, till exempel klädstil. Detta kan handla om vilka kläder de använder men också beteenden som de använder inom gruppen. Dessa beteenden kan vara att de stödjer varandra genom att både visa hur en övning görs eller pressa varandra i träningsmomenten med sättet de talar inom gruppen. Det som hörts under observation handlar mest om att de säger, -kom igen du klarar det! De symboliska reglerna som finns inom en grupp kan vara både medvetna och omedvetna och kan göra att utövaren ger efter frivilligt för dessa symboliska villkor för deltagande (Gruneau, 1999). Detta framkommer också i studier gjorda av Haravon Collins (2002), Laurendeau och Sharara (2008), studierna handlar om olika strategier kvinnor använder sig av för deltagande både i manligt dominerade idrotter och i kvinnligt dominerade idrotter. I manligt dominerade idrotter handlar det om att kvinnor antingen använder sig av manliga attribut gällande klädstil eller genom att ta avstånd mot det manliga och fokusera enbart på sin kvinnlighet, detta genom att använda smink och kvinnligt formade kläder. Dessa skillnader mellan män och kvinnors klädstil har observerats under fältarbetet i denna studie. Kvinnor har figursydda kläder som avslöjar kroppsformen medan mäns kläder sitter lösare på kroppen. Detta kan ses som att kvinnor använder sig av en strategi för att delta i en träningsaktivitet som anses manlig, som att träna sina muskler. Det kan också styra de handlingar som avgör kvinnors val av motionsform genom att välja träningsformer som anses mer kvinnliga som till exempel aerobics eller dans. De olika strategier som motionsutövaren handlar efter som gör deltagande möjligt och meningsfullt kan också påverkas av motionsutövarens tidigare val och bakgrund. De val som görs i en träningspraktik kan förklaras utifrån Bourdieus (1989; 1992) begrepp om habitus. Detta begrepp handlar om vilken smak en individ har för olika saker som i sin tur avgör vilka handlingar individen gör i en träningspraktik. Bourdieu beskriver att när människor utför olika handlingar i en praktik

används en logik. I en praktik kan flera logiker användas, med detta menas att flera handlingar utförs och ligger till grund för de val som görs av motionsutövaren.

Diskussion

Här presenteras metoddiskussionen och resultatdiskussionen.

Metoddiskussion

Metoden som valdes för insamling av empiri var deltagande observation, den ingår i etnografisk ansats. I denna typ av fältstudie finns det många olika sätt att observera. Det som valdes i denna studie handlar om att vara dold för de deltagare som tränar men ändå vara delaktig som forskare genom att själv träna på samma villkor som deltagarna. Viss öppenhet fanns också genom att verksamhetsledaren kände till och gav samtycke till genomförandet av studien. Vissa svårigheter var det med empiri insamlandet och valet av att vara aktiv deltagare, speciellt i träningsmoment där det innebar att ligga på rygg, det var svårt att ha uppsikt i lokalen. En annan nackdel med denna metod var tiden eftersom fältstudier är tänkta att pågå under en längre tid, denna insamling gjordes endast under en vecka. Detta påverkade däremot inte resultatet så mycket. Dock fanns det en viss påverkan på forskarna, i slutet av veckan, då trötthet och träningsvärk var två faktorer som påverkade slutfasen på observationen. En fördel var dock forskarnas tidigare erfarenhet och förståelse för både verksamheten och träning. Detta hjälpte till vid analysen av resultatet då det troligen har gjorts observationer på liknande händelser tidigare som forskarna delvis har varit omedvetna om. Genom detta och att ha tagit del av tidigare forskning och teoretiska perspektiv har det gett en djupare insikt i området som studerats.

Svårigheter med studien har varit resultat och analys. Att skriva resultatet i berättande form var någonting som ingen av oss forskare hade erfarenhet av. Detta skapade stora problem med hur man skulle gå tillväga för att kunna få till den berättande versionen.

Analysen var också en svårighet, detta genom att det var svårt att analysera fram vad som var viktigt och inte viktigt, det skapade stora problem eftersom vi hade så mycket resultat att tillgå.

Resultatdiskussion

Vad som framkom i resultatet gör det möjligt att besvara syfte och frågeställningar genom de teoretiska utgångspunkterna och tidigare forskning. Eftersom det i litteraturgenomgången framkom att det inte fanns relevant forskning på problemområdet utgjorde detta vissa svårigheter i tolkningsprocessen. Det som är intressant för studien går ändå att belysa genom de teoretiska utgångspunkterna.

Handlingsmönstrens betydelse för motionsutövares deltagande

Valens betydelse för motiven till handling kan handla om många olika saker för en motionsutövare. Det kan exempelvis handla om vilka kläder som ska bäras eller ett så enkelt val som vilka tidpunkter en motionsutövare går och tränar. Vilka möjligheter för deltagande skapas genom de val och handlingar en motionsutövare måste göra? Hur kan då de olika valen förstås? Varför görs de val som görs? Valet av att välja träningsform exempelvis handlar om vilken smak människor har för olika typer av fysisk aktivitet, detta har visats i en studie av Engström (2010). Där använder sig Engström av Bourdieus (1989; 1992) begrepp om människors habitus för att förklara sina resultat. Habitus kan i denna studie användas för att förklara hur motionsutövare gör sina val i en motionspraktik, detta utifrån sin smak för till exempel en specifik motionsform. Engström använder också ett annat begrepp, en logik, för att beskriva hur människor handlar i olika praktiker. Begreppet logik syftar på mänskliga handlingar och en praktik kan innehålla flera olika logiker beroende på situation och sammanhang. Det centrala är att handlingarna ligger till grund för det val som görs av motionsutövaren. En motionsutövares tidigare erfarenheter i barndomen hänger också samman med de val som görs. Detta kan beskrivas utifrån valen motionsutövaren gör i just den anläggningen studien gjordes, detta genom att till exempel välja att träna styrketräning. I undersökningens resultatet framkommer det att många av de yngre männen tränar styrketräning och de har också setts i grupperingar inom denna praktik. Valet som görs kan handla om att gruppmedlemmarna växt upp tillsammans och kanske ser sitt deltagande i gruppen som en möjlighet för att fortsätta med träningen. I den lilla gruppen talas kanske samma språk, medlemmarna har samma sätt att se på saker och kanske liknade klasstillhörighet. Språkets betydelse för samhörighetskänslan kan också hänga samman med människors sociala klasstillhörighet. Bernstein (1974) menar att mellan arbetarklass och medelklass finns de största hörbara skillnaderna mellan hur ord uttrycks. Vidare kopplad till klasskillnader visar en studie av Steinbach, Green, Datta & Edward (2011) att detta spelar en stor roll för människors valmöjligheter. I deras studie handlar det bland annat om att cykling

till och från jobbet är någonting som växlar utifrån kön, etnicitet och ekonomin. Det visar också att cyklandet i sig är ett sätt att skapa sig en identitet både för sig själv och vad som är synligt för andra. Detta kan förklaras som att motionsutövare skapar sin identitet utifrån egna erfarenheter och olika handlingsbeteenden, som att till exempel tala och se ut som de andra inom gruppen. Ytterligare koppling till identitet kan göras utifrån ett hälsosamt perspektiv. Skapandet av en hälsosam identitet kan ge motionsutövaren mening med fortsatt beteende, till exempel att tillsammans med andra vara fysiskt aktiv i någon form (Gärdenfors, 2006).

Betydelsen av motionsutövares klädval

Det kroppsliga utseendet är också av betydelse för val och handlingar som individen gör. Det tillkommer olika krav på individen som till exempel att förändra sin personliga identitet, både på insidan och på utsidan. Inom en träningspraktik är utseendet det första som ses. Det kan till exempel handla om vilket klädval som görs eller hur vältränad någon ser ut. Strävan efter ett speciellt utseende är tydligt inom träningsbranschen men motiven kan skilja sig mellan motionsutövare. I denna undersökning framkom att många av motionsutövarna ser ut ungefär på samma sätt, det är nästan ingen som sticker ut. Vad kan träning och utseende handla om? Drivkraften för att träna, som framkommit i Söderströms (1999) studie, visar att motionsutövare vill förändra antingen hela eller delar av sitt utseende. Denna strävan att uppnå ett mål ställer ökade krav både på individen och på samhället. Hela tiden måste individen vara medveten och reflektera över det som sker i livet och i samhället. Giddens (1999, s.45) beskriver detta som en reflexiv process. Det är de personliga och sociala förändringarna som formar en individs identitet från grunden. Dessa krav kan skapa handlingar, som kan ses både som en möjlighet till deltagande men också omöjliggöra deltagande i en motionspraktik. Möjligheterna kan se olika ut beroende på en motionsutövares motiv, till exempel kan det handla om att träna för att få en bra hälsa eller så kan det vara omöjligt att träna på grund av till exempel skador, handikapp eller för högt ställda mål för sig själv.

Samhörighet i motionspraktiken

I resultatet ses kopplingar till hur grupper kan skapa möjligheter till lärande, både för individen själv och för ett kollektivt lärande i den lilla gruppen, men också ett lärande utifrån ett större perspektiv genom träningsanläggningens formella och informella regler (Säljö, 2000; Coakley, 2003). Det kollektiva lärandet, som kan handla om hur individerna formar en identitet i samspel med varandra, kan ses i de gruppkonstellationerna som observerats på träningsverksamheten. Det är också vad som framkommer i en studie av Bäckström (2005) att

identiteten konstrueras och upprätthålls genom handlingar och vad som konsumeras inom gruppen, detta ger mening för den aktivitet som utförs av motionsutövaren inom gruppen. Grupperna består av yngre män under trettio år som tränar styrketräning i grupper om två eller tre personer, medan kvinnorna tränar i större grupper, detta kan ses i den gruppträning som bedrivs på träningsanläggningen. Dessa olika grupper kan kopplas till en känsla av samhörighet. Med social interaktion formas ett samspel med andra motionsutövare genom handlingar, som till exempel kroppsspråket som kan göras både medvetet och omedvetet (Blumer, 1969; Berger & Luckmann, 1979). Dessa två typer av grupper kan beskrivas utifrån dels primärgrupp och dels sekundärgrupp. Primärgrupp myntades av Cooley (1909) men tolkas av Trost och Levin (2004). Detta för att Cooley inte gjorde någon jämförelse mellan begreppen primär- och sekundärgrupp, Trost och Levin gör däremot en egen jämförelse mellan begreppen. Primärgrupp handlar om grupper med direkt kontakt med varandra med en mer känslomässig kontakt, i denna studie handlar det om smågrupperna av yngre män i styrketränningspraktiken. Sekundärgrupper har inte samma känslomässiga kontakt utan dessa kan associeras till ett större gruppsammanhang, i denna studie kan det handla om gruppträningen där kvinnorna deltar.

Könsuppdelningar i motionspraktiken

Efter tolkningsprocessen framkom det att det fanns en uppdelning mellan könen i träningsanläggningen där undersökningen gjordes. Denna uppdelning kan beskrivas utifrån vad Connell (2009) kallar genusarrangemang eller genusregim och den återfinns i många verksamheter ute i samhället. Detta har observerats i hur framförallt träningsbeteendet har sett ut i motionspraktiken. Detta beteende handlar om att män fokuserar sin träning på överkroppen och kvinnor mer på konditionen. Betydelsen av att bara ha fokus på vissa delar kan det finnas olika aspekter på, det kan till exempel påverka motionsutövarnas deltagande eftersom det pågår ett lärande hela tiden genom livet, så också i träningsmiljön. Dessa framträdande könsmonster är del av motionsutövarnas socialisation och handlar om att de synliga könsmonstren kan kopplas till utövarnas tidigare erfarenheter i livet. Detta avspeglas också i den här träningspraktiken, könet konstrueras och gör att män och kvinnor tränar på olika sätt. Vissa positiva och negativa effekter kan det dock ha. Positivt kan vara att ett specifikt kön kan känna sig hemma bland sina likheter och negativt handlar om att inte bli insläppt i en gemenskap eller ett sammanhang på grund av så att säga ha fel kön. I studier gjorda på könsdominerade idrotter framkommer att motionsutövare använder olika strategier för att delta i ett idrottssammanhang. Vissa strategier, som används av kvinnor i manligt

dominerade idrotter, handlar om att antingen göra sig själv mer kvinnlig genom till exempel smink eller tvärtom vara mer manlig genom till exempel manligt klädval. I kvinnodominerade idrotter handlar det om för kvinnors deltagande att vissa förtryckande aspekter i träningsmiljön accepteras bara för att få delta (Haravon Collins, 2002; Laurendeau & Sharara, 2008). Aspekterna kan handla om hur ledare eller motionsutövare uttrycker sig, detta genom sitt sätt att till exempel säga, -nu ska fett jobbas bort. Dessa ord kan av vissa kvinnor tolkas som att de behöver gå ner i vikt, men ändå samtycka till detta för att känna tillhörighet och deltagande i ett motionsområde som man själv tycker är roligt. Detta att samtycka och stå ut med olika symboliska regler, till exempel ett visst språk eller jargong kan vara regler som både är medvetna eller omedvetna. Genom att ge efter frivilligt för de symboliska reglerna i en träningspraktik kan det finnas möjlighet för deltagande för motionsutövaren (Gruneau, 1999).

Konklusion

Slutsatsen som dras av resultatet är av intresse för synliggörandet av dolda mönster och handlingar som kan ge motionsutövare ökat handlingsutrymme och skapa en hållbar livsstilsförändring som både gynnar individen och samhället. Efter tolkningsprocessen gavs en tydligare bild av vilken betydelse de möjligheter och omöjligheter med motionsutövares olika val är. Lämpligt för en träningsverksamhet är att skapa en gynnsam miljö för de som går och tränar, inte sortera bort människor som kanske inte riktigt passar in i denna miljö.

Implikationer

Eftersom det inte fanns så mycket tidigare forskning inom detta område är det svårt att säga vad som behövs forskas vidare på. En intressant del, som inte framkommer så tydligt i denna studie, är varför det är så många medelålders kvinnor som använder sig av denna typ av träningsanläggning, och vilken påverkan det har bland yngre motionsutövare.

Referenser

- Alvesson, M., & Sköldböck, K. (1994). *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.).(2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Aspers, P. (2007). *Etnografiska metoder: Att förstå och förklara samtiden*. Malmö: Liber.
- Berger, P.L., & Luckmann, T. (1979). *Kunskapssociologi: Hur individen formar sin sociala verklighet*. Falun: Scandbook.
- Bernstein, B. (1974). *Class, codes and control*. Herts: Paladin. (original work published 1971).
- Bjereld, U., Demker, M., & Hinnfors, J. (2009). *Varför vetenskap? (3uppl.)*. Lund: Studentlitteratur.
- Blumer, H. (1969). *Symbolic Interactionism – Perspective and Method*. Berkeley: University of California press.
- Bourdieu, P. (1989) *Distinction. A social critique of the judgement of taste*. (R. Nice, Trans.). London: Routledge. (Original work published 1979).
- Bourdieu, P. (1992). *The Logic of Practice* (R. Nice, Trans.). Cambridge: Polity press (original work published 1980).
- Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Bäckström, Å. (2005). *Spår. Om brädsporkultur, informella lärprocesser och identitet*. (avhandling för doktorsexamen, Lärarhögskolan i Stockholm, 2005) Stockholm: HLS Förlag.
- Coakley, J. (2003). *Sports in society. Issues & controversies* (8th ed). New York: McGrawHill.
- Connell, R. (2009). *Om genus*. Göteborg: Daidalos.
- Cooley, C.H. (1909). Människan är social. I J. Trost & I. Levin, *Att förstå vardagen-med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv* (s.86-89). Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, M. (2004). *Forskningens grundregler, Samhällsforskarens handbok i tio punkter*. Lund: Studentlitteratur.

Engström, L.M. (2010). *Smak för motion. Fysisk aktivitet som livsstil och social markör*. Stockholm: Stockholms universitets förlag.

Elvstrand, H., Högberg, R., & Nordvall, H. (2009). Analys arbete inom fältforskning. I A. Fejes & R. Thornberg (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (s.178-197). Stockholm: Liber.

Fangen, K. (2005). *Deltagande observation*. Malmö: Liber.

Giddens, A. (1999). *Modernitet och självidentitet. Självet och samhället i den senmoderna epoken* (S. Andersson övers.). Göteborg: Daidalos (Originalarbete publicerat 1991).

Gruneau, R. (1999). *Class, sports and social development*. Champaign: Human Kinetics.

Gärdenfors, P. (2006). *Den meningssökande människan*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.

Hammersley, M., & Atkinson, P. (1996). *Ethnography. Principles in practice (2nd ed)*. London and New York: Routledge.

Haravon Collins, L. (2002). Working out the contradictions: Feminism and aerobics. *Journal of sports and Social Issues*, 26, (1), 85-109.

Lalander, P. (2011). Observationer och etnografi. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s.83-103). Malmö: Liber.

Laurendeau, J., & Sharara, N. (2008). "Women could be every bit as god as guys": Reproductive and resistant agency in two "action" sports. *Journal of Sports and social Issues*, 32, (1), 24-47.

Riksidrottsförbundet. (2011). *Svenska folkets idrotts- och motionsvanor*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Statens Folkhälsoinstitut. (2010). *Folkhälsopolitisk rapport. Framtidens folkhälsa – allas ansvar* (nr R2010-16). Stockholm: Statens Folkhälsoinstitut.

Steinbach, R., Green, J., Datta, J., & Edwards, P. (2011). Cycling and the city: A case study of how gendered, ethnic and class identities can shape healthy transport choices. *Social Science & Medicine*, 72, 1123-1130.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken. Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Norstedts.

Söderström, T. (1999). *Gymkulturens logik. Om samverkan mellan kropp, gym och samhälle*. Umeå: Umeå universitet, Pedagogiska institutionen.

Trost, J., & Levin, I. (2004). *Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer*. Hämtad september 30, 2011, från http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf

Bilaga 1

Till verksamhetsledaren

Vi heter Caroline Andersson och Camilla Wilund och studerar pedagogik med inriktning mot idrott på högskolan i Halmstad, som är en del av idrottsvetenskapligt program. Just nu håller vi på att skriva vår C-uppsats, som är vårt examensarbete. Där vi undersöker hur människor väljer motionsform. Varför vi är intresserad av att genomföra vår studie hos er är för att, vi själva är aktiva medlemmar och intresserade av olika sociala fenomen i er verksamhet.

För att ta reda på detta skulle vi vilja genomföra en deltagande observation hos er. Detta innebär att vi vill delta aktivt, genom att vi själva bokar in oss på olika träningspass och i gymmet. Genomförandet kommer att ske under en vecka från måndag till fredag och på olika tidpunkter under kvällstid.

Vi skulle vara tacksamma om fick komma och genomföra vår studie hos er. Där er medverkan kommer att vara konfidentiell. Vilket innebär att uppgifterna om deltagarna kommer att vara anonyma och ingen annan kommer att få tag i uppgifterna och kommer inte att användas i något kommersiellt syfte. Deltagandet är frivilligt och kan när som helst avbrytas.

Caroline Andersson

Telefon nr: XXX

Mobil nr: XXX

Mail: XXX

Camilla Wilund

Telefon nr: XXX

Mobil nr: XXX

Mail: XXX

Har ni några frågor eller synpunkter, går det bra att kontakta antingen oss eller vår handledare på högskolan i Halmstad.

Handledare:

Lotta Fritzdorf

Telefon nr: XXX

Mail: XXX

Bilaga 2

Observationsschema för deltagande observation

Observatörens namn:.....

Plats:.....

Datum och tid:.....

Syfte:.....

Närvarande personer (ålder, kön):.....

Faktorer som kan påverka:.....

Hur ser miljön ut?.....

Symboler?(klädstil):.....

Vad är det som sker?

Första tolkning av det som sker

Ex.

- Motionsutövare iakttar varandra
- Yngre män i smågrupper
- Klädstil: manlig och kvinnlig

Ex:

- Vill synas för andra
- Skapa en identitet
- Se ut som andra, samhörighet